

trent kan være værd, saa er dette et Bestiis paa, at Møllerén har havt ligesaa god Nytte af Bandet som de, der ville have det, og kan man derimod have en virkelig reel Nytte deraf, saa vil man i de fleste Tilfælde kunne komme til at kjøbe Møllen. Man vilde ikke have saa mange Ildbrande af Møller, naar Møllerne ikke til sine Tider maatte være at faae for godt Kjøb.

H. M. Petersen: Ja, hvad Flodmaalet ved Møller angaaer, da er det unægtelig meget forskjelligt nu fra hvad det har været før. Jeg anseer det for meget uheldigt, naar her staaer: at der dog „til visse Tider af Aaret er en større Overflodighed af Vand“. Naar vi gaae længere tilbage i Tiden, saa kunde man næsten beregne, paa hvilke Tider af Aaret der vilde være en større Vandmasse, hvilket i Reglen var om Efteraaret og Vinteren. Den Vandmængde, der paa disse Tider faldt ned, fivede, som min ærede Nabo før bemærkede, gik ganske langsomt igjennem Jorden og kom succesive til Møllerens Afbenyttelse. Nu derimod undergraver man unægtelig Vandmøllerne paa en ganske anden Maade, idet man graver Moser, Guller, Kjør, Damme og Bække; man lægger nu underjordiske Vandledninger istedetfor, at man før havde aabne Grøfter, og heraf følger, at Dagen efter at der er faldet en stærk Regn, har Vandmølleren for meget Vand, hvorimod han 8 Dage efter har for lidt, og dette kan ligesaa godt indtræffe paa den ene som paa den anden Tid af Aaret. Jeg kan derfor ikke forstaae, hvorledes disse Udtryk i Forslaget skulle kunne anvendes med Held; men jeg har imidlertid ikke Noget imod, at de blive staaende, og at man tager alle de Hensyn, man kan, til Møllerne, thi de blive, som sagt, undergravede paa mange Maader, navnlig ved det forbedrede Agerbrug. Da jeg ikke har hørt nogen synderlig anbefaling for det ærede Mindretals Forslag under Nr. 2 til § 14, saa skal jeg tillade mig i al Korthed at anbefale det. Jeg troer, at Synsmændene, saavel i dette som i mange andre Tilfælde, ville være en meget gavnlig første Instantz, og at de ville stifte Forlig i Sager, som ellers ville blive vidtløftigt behandlede paa andre Steder og som følge deraf blive meget kostbare.

Kjør: Jeg kan ingenlunde dele den Anskuelse, som den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2den Valgkreds (Tscherning) gjorde gjældende i sit sidste Foredrag, at der, hvor Møllerne stode som Hindringer for de Agerdyrkendes Fordeel, kunde man kjøbe dem; thi i saa Fald havde man efter min Formening ikke nødig ad Lovgivningsveien nogenstunde at opstille Bestemmelser, som kunne tvinge Andre til at sælge, for at Agerdyrkingen kan nyde Fremme. Jeg for mit Bekommende skulde ønske, at det kunde gaae paa den Maade, da det var den meest naturlige, og derved vilde vi unægtelig her undgaae mange Bryderier, men jeg maa rigtig nok sige, at jeg troer, at det er en Bestemmelse, der ikke i ret mange Tilfælde vil lade sig gjennemføre. Jeg har Erfaring for, at der har været Steder, hvor Beboerne, paa den Maade, som blev antydet af den ærede Rigsdagsmand, have villet kjøbe Møller, men hvor de for ingensomhelst Betaling have kunnet faae dem. Naar man vilde følge den ærede Rigsdagsmands Anskuelse, saa kunde man ogsaa sige: Vi behøve ikke at arbejde paa en Fæstelov, thi Fæstebonden kan jo kjøbe sin Gaard af Godseieren; men, naar Godseieren ikke vil sælge den, kan Bonden naturligviis ikke faae den; det Samme er Tilfældet her, idetmindste er det min Betragtning af Sagen. Den ærede Rigsdagsmand fra Vosgense (H. M. Petersen) har sagt, at man undergravede Vandmøllerne, og i en vis Forstand skal jeg ikke nægte det, men hvad de her foreslaaede Bestemmelser om Afbenyttelsen af Bandet angaaer, da maa jeg gjøre den ærede Rigsdagsmand opmærksom paa, at vi netop derved gavne Mølleren; thi han maa vel husse paa, at vi ville have Bandet til at risle hen over Jorden; vi drage det naturlige Vandløb ind under det nærliggende Jordsmøn. Den ærede Rigsdagsmand maa lægge Mærke til, at ved denne Overrøsting kommer Bandet til at gaae mere langsomt, end naar det løber ligefrem ned ad Flodleiet til Møllen. Jeg skal nu, medens jeg har Ordet, tilføje, hvorfor det har været mig saa overordentlig meget om at gjøre at faae den paagjældende Bestemmelse ind i Loven, som gaaer ud paa, at give de paagjældende Jordbrugere Udflugt til at kunne